

A Rendszerváltó Archívum 2019/1. számának szerzői

Bakos István (Bánfa, 1943)

Művelődésszervező. Pályáját agronómusként kezdte, majd az ELTE Bölcsészettudományi Karán magyar-népművelés szakán tanult. 1970-ig az Eötvös Kollégium diákja volt, azóta a hazai civil társadalom építésének aktív résztvevője. Pályája során tudományos kutatóként, kutatásszervezőként és köztisztviselőként dolgozott: a Magyar Tudományos Akadémia Tudományszervezési Intézetében (1970-73), a Termelőszövetkezetek Országos Tanácsában (1973-1975), a kormány Tudománypolitikai Bizottságában (1975-1978), az MM Tudományszervezési Intézetében, majd a Művelődési Minisztériumban (1979-1994). 1994-től 1999-ig a Magyarok Világszövetsége választott főtitkára, 1999-2004 között a Nemzeti Tankönyvkiadóban fősztályvezető, a határon túli magyar oktatás és tankönyvellátás menedzsere nyugdíjazásáig.

Földesi Margit (Budapest, 1961 – Budapest, 2016)

Történész, újságíró. A középiskolát Budapesten végezte, majd 1986-ban történelem, valamint történeti muzeológia diplomát szerzett az ELTE-n. Később, 1989-ben ugyanott politológiából is diplomát szerzett. Történettudományból 1989-ben doktorált, 1994-ben kandidátusi fokozatot szerzett, majd 2004-ben habilitált. 1998-tól volt a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Történettudományi Intézetének docense, 2013-tól a Károli Gáspár Református Egyetem habilitált docense. Fő kutatási területe Magyarország 20. századi történelme, azon belül a koalíciós időszak volt. Tudományos munkássága mellett televíziós műsorvezetőként és szerkesztőként is tevékenykedett, az Echo TV-n többek között az *Elátkozott szabadság* és *Az áruló kacsintott* című műsort vezette.

Halmy Kund (Budapest, 1975)

Történész-politológus. 2001-ben végzett az ELTE politikaelmélet és a Károli Gáspár Református Egyetem történelem szakán. 2001 és 2012 között a Terror Háza Múzeum szakmai munkájában vett részt, 2004 és 2012 között a múzeum kutatási osztályvezetője volt. Számos időszaki kiállítás anyagának gyűjtését koordinálta (*Magyar Tragédia* sorozat, kiállítások a hatvanas évek ifjúsági kulturális törekvéseiről, illetve az 1989-es határnyitásról, valamint a kommunizmus ázsiai hatásairól). Egyik legfontosabb munkája a Hódmezővásárhelyi Emlékpont Múzeum szakmai anyaggyűjtésének koordinálása volt. 2006-ban szerzett abszolutóriumot a PPKE Történelemtudományi Doktori Iskolájában. 2012 és 2014 között ösztöndíjas kutató volt, az állampárt érveléstechnikáját és kommunikációját kutatta a rendszerváltást megelőző és az azt követő években. 2013 óta a RETÖRKI kutatója.

Jónás Róbert (Csenger, 1978)

Történelem szakon szerzett alapszakos diplomát 2015-ben a Kodolányi János Főiskolán, majd a Nemzetközi Tanulmányok mesterszakon szerzett abszolutóriumot. A főiskola és a RETÖRKI közös kutatói ösztöndíjpályázatának keretében 2016 júniusa és decembere között fél évet kutatói ösztöndíjasként töltött az Archívumban. 2017-től a RETÖRKI Archívum munkatársa. 2018 szeptemberétől az Eszterházy Károly Egyetem történelem szakának mesterszakos hallgatója.

Juhász-Pintér Pál (1979)

Történész. A kecskeméti piarista gimnáziumban érettségizett, majd a szegedi egyetem magyar-történelem szakán szerzett diplomát. A 2000-es évek elején dolgozott tanárként és jogászként is Zsombón, Városföldön és Szegeden, majd a kiskunmajsai 56-os Történelmi Alapítvány intézményvezetőjévé választották. Ezt követően a Kormányzati Ellenőrzési Hivatal jogászaként, majd a Nemzetgazdasági Minisztérium jogi referenseként, főosztályvezetőjeként, később a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara projektvezetőjeként tevékenykedett. Jelenleg a RETÖRKI tudományos segédmunkatársa.

Madácsy Tamás (Szeged, 1974)

A Juhász Gyula Tanárképző Főiskolán, majd 2001-ben a Károli Gáspár Református Egyetem történelem szakán szerzett diplomát. Részt vett a Terror Háza Múzeum állandó kiállításának létrehozásában, megnyitása után pedig az időszakos kiállításokhoz kapcsolódó kutatómunkában. Dolgozott az újonnan létesülő hódmezővásárhelyi kiállítóhelyek – a Holokauszt Emlékhely, Emlékpont Múzeum: Fél Évszázad Vásárhelyen – tartalmi összeállításán, melyeknek 2006-tól igazgatója lett. Oral history kutatásokat folytatott a szovjet munkatáborok és a vészkorszak túlélőivel, 2014-től pedig a RETÖRKI munkatársaként a rendszerváltást követő földkárpótlás, a borsodi nehézipar csődjének és privatizációjának kortanúival, valamint a rendszerváltás fontos helyi szereplőivel rögzít interjúkat.

Szalai Attila (Budapest, 1950)

Újságíró, politológus, diplomata, a Károli Gáspár Református Egyetem oktatója. 1976 és 1990 között Varsóban élt, az Interpress külső munkatársaként tevékenykedett és különböző lengyel lapokban publikált. A rendszerváltás után a kilencvenes években az *Új Magyarország* és a *Napi Magyarország* munkatársa, előbbinek főszerkesztő-helyettese, majd főszerkesztője, utóbbinak alapító főszerkesztője volt. 1993 és 1995 között a Varsói magyar nagykövetség sajtótitkára, 2001 és 2005 között a Varsói Magyar Kulturális Intézet igazgatója. 2005-től 2009-ig a Külügyminisztérium vezető főtanácsosa. 2009 és 2013 között a Varsói magyar nagykövetség sajtó- és kulturális tanácsosa, majd első beosztottja. Írásai rendszeresen megjelennek a *Magyar Hírlapban*.

Szerencsés Károly (Prága, 1960)

Történész, író. Az Eötvös Loránd Tudományegyetemen szerzett történelem-osz szakos tanári diplomát. 1996-ban a történelemtudomány kandidátusa, majd 2009-ben habilitált egyetemi docens lett. Az ELTE Új- és Jelenkori Magyar Történelmi tanszékének tanára, a történelmi doktori iskola alapítója. Történész szakértőként közreműködött a Terror Háza Múzeum létrehozásában. Szűkebb kutatási területe a választójog, az 1945 utáni politikai küzdelmek és a Kádár-rendszer története. Nagy sikerű televíziós műsorok (*Elátkozott szabadság*, *Az áruló kacsintott*) szerkesztője és résztvevője. Rendszeresen publikál többek között a *Magyar Hírlap* és a *Rubicon* hasábjain.

Az egyéb írások szerzőinek életrajzai

Fónay Jenő (Kaposvár, 1926 – Budapest, 2017)

Mérnök. 1944 szeptemberében csatlakozott a Szent László hadosztályhoz, Németországban esett amerikai hadifogságba. 1953-tól az Erőműtervező Irodánál dolgozott gépészmérnök-ként. 1956. október 23-án részt vett a tüntetéseken, október 25-én csatlakozott a Széna téri felkelőkhöz. Október 27-én a Széna tériek helyettes parancsnokukká választották. 1957

októberében tartóztatták le, első és másodfokon is halálra ítélték. Négy hónapot – a legtöbb időt az '56-os halálraítéltek között – töltött siralomházban, 1958 augusztusában kapott kegyelmet. 1963-ban amnesztiával szabadult, hőtechnikatervezőként dolgozott. 1989 februárjában a Politikai Foglyok Országos Szövetségének (Pofosz) alapító elnöke, 2002-ig vezette a szervezetet. E minőségében vett részt a Nagy Imre-újrateremtés szervezésében. 1990 után a Kárpótlási Hivatal Társadalmi Kollégiumának tagja volt.

Krassó György (Budapest, 1932 – Budapest, 1991)

Közgazdász, politikus. 1946–1952 között a kommunista párt tagja volt. A csepeli vasgyárban 1951-ben horizontál-esztergályos oklevelet szerzett. 1951-től a budapesti Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetemen munkásfiatalként érettségi nélkül tanulhatott tovább. 1955-ben, az államvizsgái előtt kizárták az egyetemről, ahol csak 1976-ban szerezhette diplomát. 1977-ben doktorált közgazdaság-tudományból. Az 1956-os forradalomban részt vett a Rádió ostromában, majd a fegyveres és az illegális ellenállásban, ezért 1957-ben tízévi börtönbüntetésre ítélték. 1963-ban amnesztiával szabadult. Előadója volt az 1980 körül működő Hétfői Szabadegyetemnek. 1982-ben „Magyar Október” névvel saját szamizdat kiadót hozott létre. 1985-ben Londonban meglátogatta haldokló bátyját – ekkor kért és kapott menedékjogot Nagy-Britanniában. 1986-tól a Szabad Európa Rádióknak és a BBC-nek dolgozott. Csak 1989-ben, Nagy Imre és mártírtársainak újrateremtésére tért vissza Magyarországra. Megalapította a Magyar Október Pártot, amelynek a választáson való indulását a hatóságok adminisztratív úton megakadályozták. 1991-ben szívinfarktusban halt meg.

Obersovszky Gyula (Pécs, 1927 – Budapest, 2001)

Író, újságíró. A második világháború előtt jegyzőgyakornokként dolgozott. 1944-ben lépett be a Magyar Kommunista Pártba. 1945-ben a helyi földosztó bizottság elnökének adminisztrátora, 1946-tól a Népi Kollégiumok Országos Szövetségének munkatársa volt. 1949 után a *Dongó* hetilap, majd a *Hajdú Megyei Néplap* rovatvezetője, az *Építők* című lap alapító munkatársa. 1954-ben a Magyar Újságírók Országos Szövetsége kulturális szakosztályának vezetője tagja. Ebben az évben minden állásából elbocsátották, és kizárták a pártból. 1956 nyaratól a *Hétfői Hírek* rovatvezetője. 1956. október 23-án részt vett a Rádió ostromában, október 24-én megalapította az *Igazság* című lapot. November 4-e után az *Élünk* c. illegális újság szerkesztője. Részt vett a november 23-ai néma tüntetés és a december 4-ei nőtüntetés szervezésében. 1956. december elején tartóztatták le. Első fokon 4 év börtönbüntetésre, másod fokon halálra ítélték. Nemzetközi tiltakozás után az ítéletet felfüggesztették, és új eljárásban életfogytiglanra ítélték. 1963-ban amnesztiával szabadult. 1967 és 1989 között a *Sportfogadás* szerkesztője. A Történelmi Igazságtétel Bizottság alapítója. 1991 után az újrainduló *Igazság* és *Élünk*, valamint a *Vagyok* szerkesztője.

Pongrácz Gergely (Szamosújvár, 1932 – Kiskunmajsa, 2005)

Agronómus. Az erdélyi településről 1945-ben költözött családjával Magyarországra. Takarmánygazdálkodási előadóként és a ceglédi városi tanács főállattenyésztőjeként dolgozott. 1956. október 25-étől vett részt a Corvin köz harcaiban, fontos tárgyalásokon vett részt a magyar katonai vezetéssel. November 1-jén választották meg a Corvin köz főparancsnokának. November végén hagyta el az országot. Bécsben részt vett a Magyar Forradalmi Tanács, Chicagóban pedig a Magyar Szabadságharcos Szövetség tevékenységében (ez utóbbinak 1957-től alelnöke, 1967-től elnöke volt). Az Egyesült Államokban biztosítási ügynökként tevékenykedett, és sertéstelepet tartott fenn. 1990-ben tért vissza először Magyarországra, 1991-ben végleg hazaköltözött. Az 1956-os Magyarok Világszövetsége budapesti elnöke, a POFOSZ tiszteletbeli elnöke, majd elnökhelyettese volt. Létrehozta az 1956-os Pesti Srác Alapítványt, valamint a marispusztai (kiskunmajsai) '56-os Múzeumot. 2003-ban részt vett a Jobbik Magyarorszáért Mozgalom alapításában.

Rácz Sándor (Hódmezővásárhely, 1933 – Budapest, 2013)

Szerszámkészítő. A gimnázium elvégzése után műbútorasztalosként tanult. A forradalom idején a Beloiannis gyárban dolgozott szerszámkészítőként, október 29-én bevásztották a gyár munkástanácsába. November 16-án a Nagy-Budapesti Központi Munkástanács elnökévé választották. E minőségében Kádár Jánossal, a kormány tagjaival és szovjet katonai vezetőkkel tárgyalt. December 11-én az Országházban tárgyalás helyett letartóztatták. 1958 márciusában életfogytiglani börtönbüntetésre ítélték. 1963-ban az amnesztiával szabadult, és a Híradástechnikai Szövetkezethez helyezkedett el. A '70-es évektől tartott előadásokat magánlakásokon az 1956-os forradalom és szabadságharc történetéről. 1988. március 15-én hajnalban őrizetbe vették, hogy ne lehessen jelen és ne beszélhessen az ellenzéki megmozdulásokon. 1988-ban a Történelmi Igazságtétel Bizottság alapítója. 1989. június 16-án beszédet mondott Nagy Imre és mártírtársai újratemetésén. 1989-ben a Magyar Október Párt köztársaságielnök-jelöltje, 2003-tól haláláig a Magyarok Világszövetsége tiszteletbeli elnöke volt.

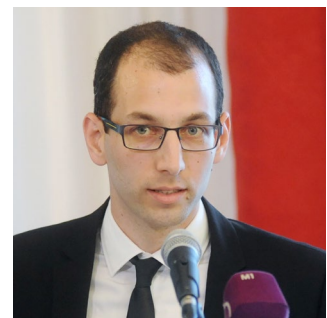
Wittner Mária (Budapest, 1937)

Gépíró, varrónő, politikus. Gépíróként dolgozott Szolnokon és Kunhegyesen. Október 23-án a Rádió ostrománál csatlakozott a felkeléshez, október 24-étől a Corvin közben tevékenykedett. A Vajdahunyad utcai csoport tagja. November 4-én megsebesült, és a Péterfy Sándor utcai kórházba került. Még ebben a hónapban elhagyta az országot, de hamar visszatért. 1957 júliusában letartóztatták. Első fokon halálra, második fokon életfogytiglani börtönbüntetésre ítélték. Az amnesztiával sem szabadult, csak 1970-ben hagyhatta el a börtönt. Varrónőként és takarítónőként dolgozott. A rendszerváltás után több '56-os szervezet munkájában vett részt. 2006 és 2014 között a FIDESZ országgyűlési képviselője.

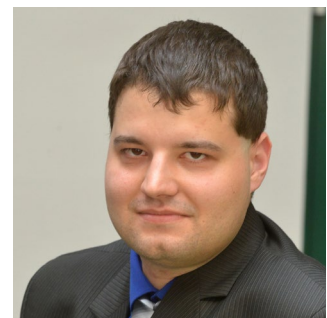
A szerkesztők életrajzai

Házi Balázs (Budapest, 1987)

Történész, levéltáros. A budapesti Toldy Ferenc Gimnáziumban érettségizett 2006-ban, 2013-ban a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Bölcsészettudományi Karán szerzett történelem mesterszakos diplomát. A Magyar Országos Levéltár több projektjében is részt vett segédlevéltárosként. Az Országos Széchényi Könyvtár munkatársa volt 2013–2014-ben, majd 2014 októberétől a RETÖRKI alkalmazásában áll. A PPKE Történelemtudományi Doktori Iskola hallgatója, a Bethlen Gábor Alapítvány kurátora.

Nagymihály Zoltán (Budapest, 1988)

Történész. 2012-ben szerzett diplomát a Pázmány Péter Katolikus Egyetem történelem szakán, ahol elsősorban a 20. századi magyar történelem és az emigráció kérdéseit kutatta, szakdolgozata a Látóhatár c. müncheni lap történetét mutatta be. 2013-ban és 2014-ben a nemzetpolitikai államtitkárság Körösi Csoma Sándor-programjának ösztöndíjasaként kétszer fél évet töltött a németországi magyar diaszpóra közösségeiben. 2014-től a RETÖRKI munkatársa. A PPKE Történelemtudományi Doktori Iskola hallgatója, a Bethlen Gábor Alapítvány kurátora.

RENDSZERVÁLTÓ **ARCHÍVUM**

Kiadó:
Rendszerváltás Történetét Kutató Intézet és Archívum

Felelős kiadó:
Bíró Zoltán

Kiadó székhelye:
1055 Budapest, Kossuth Lajos tér 1-3.

Szerkesztők:
Házi Balázs, Nagymihály Zoltán

Főmunkatárs:
Jónás Róbert

Szerkesztőség tagjai:
Riba András, Szekér Nóra

Nyelvi lektor:
Budai-Szántó Daniella

Borító és lapterv:
Házi Balázs, RETÖRKI

Szerkesztőség elérhetősége: 1062 Budapest, Andrássy út 100, 1. emelet
szerkesztoseg@retorki.hu

Ingyenes kiadvány. Megjelenik negyedévenként.

HU ISSN 1589-0228 (nyomtatott)

HU ISSN 2498-9193 (online)

Nyomdai munka: Pannónia Nyomda

A RETÖRKI Rendszerváltó Archívum című műve *Creative Commons*
Nevezd meg! - Ne add el! - Így add tovább! 4.0 Nemzetközi Licenc alatt van.

A Magyar Demokratikus Ellenzék koszorúja a Petőfi téri
Petőfi szobornál, 1988. március 15.

Forrás: Fortepan, képszám: 61584 / Hodosán Róza adományozó.